

je bravcem „Novic“ dobro znano, in je bila oprta na čisto naravna pravila. Al v cesarskih pisarnicah po slovenskih krajih je med tem ostalo vse, kakor je od nekdaj bilo!

Na to je prišel 22. dan julija l. l. na dan razpis ministerstva pravosodnega, ki je moravskim sodnijam zastran českega jezika veleval ravno to, za kar so bili Slovenci prosili. Rodoljubni slovenski poslanec gosp. Črne je toraj sredi meseca septembra zastavil ministerstvu pravosodja interpelacijo: ali misli ono tudi za slovenske dežele izdati enakošen pravičen razpis? — Dolgo smo čakali odgovora, pa smo ga, če tudi ne brez opomina od strani gosp. Črnete, vendar dočakali 17. dne t. m. Ta dan je namreč gosp. minister Lasser v zbornici poslancev naznanil, da je ministerstvo, spoznavši misli od 103 sodnij o tej reči, izdalo na graško in tržaško deželno višo sodnijo poseben razpis o rabi slovenskega jezika pri sodnih opravilih na Tržaškem, Goriškem, Kranjskem, Štajarskem in Koroškem (dan razpisa je 15. t. m.).

Povejmo jo zdaj pred vsem drugim, da gospod minister bi nam bil lahko dosti neugodnejše odgovoril, ako bi se bil držal zgolj tega, kar so gospodje sodniki svetovali. Od 103 sodnikov 1. stopnje je samo 5 na Kranjskem skazalo se, da so pravi prijatelji slovenščine in narodnih pravic slovenskega naroda, katerim se je pridružil na 2. stopnji še en svetovavec v Gradcu. Slovenski narod naj te poštenjake vedno v hvaležnem spominu hrani!

Zmenimo se najprej za to, kar nam odgovor daje ugodnega. Odgovor gosp. ministra oznanuje, da to, kar je za Moravsko bilo ukazano, je edino umno in pravično in mora toraj biti cilj in konec, za katerega se je treba povsod, torej tudi v slovenski deželi poganjati, čeravno se uže za sedaj ni ukazalo vse to, kar se je moravskim sodnijam. Karkoli pa se uže sedaj izpeljati dá, naj se uže tudi sedaj stori po pravilih v omenjenem razpisu postavljenih. Ministerstvo samo si je toraj postavilo za cilj in konec, vpeljati tako uredbo sodnijskega opravljanja pri nas, kakoršno veljá po Moravskem; in če bi za naprej kak uradnik delal zoper napredovanje slovenskega pravičnega ali službenega jezika, delal bi očitno zoper ministerstvo, zoper cesarsko vlado, kateri služi.

Dalje odgovor ministrov in razpis od 15. marca očitno govori, da kar Slovenci tirjajo zastran jezika, je pravično („um den berechtigten Forderungen Rechnung zu tragen“); tudi pravi, da je uže **l. 1850. bil slovenski jezik spoznan za službeni jezik**, čeravno so nekateri gospodje še letos nasprotno — tedaj laž — trdili.

Z eno besedo: slovenščini so sedaj odprte duri do pisarnic in sodnij. Torej, narod slovenski, posluži se pravic, katere se ti dajejo; rodoljubni gg. notarji, advokati in vsi drugi začnite! — Res, da je novemu ministerskemu razpisu v vsakem členu pristavljeno „nach Thunlichkeit“ ali „Möglichkeit“, — ali ker je v slovenščini vse ali skoraj vse mogoče, kar je mogoče v hrvatskem ali českem jeziku, jej ta pristavek ne more kratiti nobene pravice, če le hočemo; kajti mi razumemo tukaj le objektivno mogočnost, ne pa subjektivne v uradnikovi osebi; vsaj urad (gospóska) je zavoljo naroda nastavljen, a ne narod zavolj urada.“ —

Tako so se slovenščini vrata odprla v sodnije l. 1862., — a zdaj po preteku 19 let po tolikem napredku njenem in po tolikih enoglasnih zahtevah v slovenskih

časnikih, javnih taborih, deželnih zborih, vladarjevih in ministerskih zagotovilih naj bi se jej v ustavni Avstriji anno 1881. zopet zaprla po odloku gosp. Waserja in Stremayerja?! Dr. J. Bleiweis.

Slavjansko časništvo.

Vredništvo „Jugoslavjanskega stenografa“, ki izhaja v Sofiji, objavlja v listu 4. svojim naročnikom sledeče: „Od meseca julija pr. l. do danes ni nam bilo mogoče izdati nijedne številke našega lista na svitlo, i to iz dveh vzrokov: prvo, litografija, ki je bila v prvi polovici lanskega leta v Sofiji, je prenehala; zato smo primorani litografski del lista od 3. broja počenši v Zagrebu preskrbljevati, med tem, da se ostalo tukaj tiska. Ne samo, da takovo razpolovljenje prouzročuje zamudo, nego kakor znano, v Zagrebu nastalo je vsled potresa tudi veliko zakasnenje posla. A drugo, bilo je uredništvo za časa trajanja Narodnega Sebranja z delom v stenograf. bureau-u preobloženo, in tako se rokopisi niso mogli ob svojem času dovršiti.

Od sedaj bode list redovno vsaki mesec izhajal, da nadopolnimo ostale 3 lanske številke in da izdamo 6 letošnjih. Kdor je plačal naročnino za celo lansko leto, bode torej odškodovan letos s prvimi 3 broji. A novi naročniki trebajo plačati 3 for. za celo tekoče leto, ker bodo dobili letos 9 številke.

Denar naj se blagovoljno naravnost v Sofijo pošilja v priporočenih pismih, ker v Zagrebu nimamo več dosedanje zveze v novčanih stvaréh.

Prejšnji letniki „Jugosl. Stenografa“ dobivajo se v knjižarnici „Mučnjak & Senftleben“ v Zagrebu po sledeči ceni: I. tečaj 1876. leta 1 for., II. tečaj 1877. leta 2 for., III. tečaj 1878. leta 2 for. 50 nov.“

Ozir po svetu.

Umor cara ruskega Aleksandra II.

O grozovitem tem atentatu, peklenskem hudodelstvu neumorne druhalni nihilistov se je zdaj uže marsikaj nadrobneje izvedelo. Za glavne hudodelnike so zaprte 4 osebe: eden je neki Rusakov, ki je prvo bombo proti caru vrgel in svoje hudodelstvo uže tudi obstal; drugi je Jeljabov, ki tudi ne tají, da je deležnik bil hudodelnih priprav, — tretji neki Mihajlov in pa neka ženska Hese-Helfman. Tisti pa, ki je vrgel drugo bombo, je bil ob enem s carom po njej ubit. Preiskava zdaj spravlja na dan strašne reči; našli so s smodnikom in dinamitom napolnen dolg predor pod cesto, po kateri se je car vozil, in če bi ga ne bili bombi ubili, bili bi hudodelniki ta prerov zažgali in razdžali in pokončali vse krog in krog. Nek človek, katerega je policija še prej prišla, je celó drzno rekel, da naj ga le obesijo, ker car je tako zapreden v mreže nihilistov, da jim ne more več uiti. Rusakov in njegovi sokrivci bodo sojeni po posebi nalašč za to sestavljeni sodnji menda brž, ko bo umorjeni car pokopan, kar se bo godilo neki še le prihodnjo nedeljo z velikanskimi slovesnostmi. Dne 19. t. m. so truplo prepeljali v cerkev.

Umor preblagega cara Aleksandra II. je po vsem svetu vzbudil velik stud, skoro vse vlade in zbornice so to javno izrazile, le avstrijski in ogerski državni zbor ne, kakor smo uže zadnjič omenili, češ, da so se izrazu javnega milovanja v državnem zboru peštanskem ustavljali Magjari, v dunajskem pa Poljaki. To utegne na Ruskem slab vtis narediti. Prav ostudno pa sta se izrazila stari Garibaldi in francoski komunist Pyat; oba ploskata umoru, prvi celó